

Bölüm 4

İSLAM TARİHİ KAYNAKLARINDA ZİKİRİ GEÇEN HAVA OLAYLARI, SONUÇLARI VE TOPLUM ALGISINA YANSIMASI

(İbnü'l-Esîr ve İbn Kesîr Örneği)

Mevlüt POYRAZ¹

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla
*Andolsun, Biz sizi; biraz korkuyla (doğal ve sosyal
afetler ve düşman saldırılarıyla), açlık (ve kıtlıkla)
ve bir parça da mallardan, canlardan ve semerat
(ürün ve evlatlar) dan noksanlaştırmakla hastalık
ve sakatlıkla) imtihan edeceğiz. Sabır (sükûnet ve
teslimiyet) gösterenleri müjdele (ki, sadece onlar
sevaba ve başarıya erişeceklerdir. (Bakara, 2/155)*

GİRİŞ

Doğanın bir parçası olarak varlığını sürdüren insanoğlunun, doğada cereyan eden olaylardan uzak olarak yaşaması mümkün değildir. Fiziki yapısıyla doğayla bütünleşen insanoğlu; onun havasını, suyunu, gıda veren her türlü yemişini, insanın hizmetine sunulan her türlü canlı (yabani, evcil, yenilen, yenilmeyen, zararlı, zararsız, kuşlar, sürüngenler, deniz canlıları vb.) cansız (taş, toprak, hava su vb.) varlığı hayatında doğrudan ya da dolaylı olarak hizmetinde kullandığı gibi diğer yer altı ve yer üstü kaynaklarını da dünya hayatında rahat bir yaşam sürdürme gayesiyle kullanmaktadır. Ancak insanoğlu için istifade ettiği bu varlıklar normal şartlar altında çok dikkat çekici olmamaktadır. Bunu hayatın olağan bir parçası olarak görür ve nesnelere öyle bakar. Gerçekten de bu şekliyle yürüyen olağan hayat için dikkat çekici bir durum söz konusu değil. Ne zaman ki, insanoğlu havayı soluma sıkıntısıyla yüzleşir o zaman yaşadığı durum bir olay olarak dikkat çeker. İşte bu şekilde hayatımızın içerisinde kullandığımız ancak normal seyrinin dışında karşılaştığımız birçok olay var ki olağan dışı olay olarak kayda geçtiği gibi bunun oluşturduğu etkiye bağlı olarak da tarihte yer alan bir vakıa haline gelmektedir. Konuyu biraz daha açarak örnekleyecek olursak: güneşin ısı ve ışığını her gün hissettirmesi dikkat çekmezken, havanın bulutlu olmamasına

¹ Dr. Öğr. Üyesi; Artvin Çoruh Üniversitesi /İlahiyat Fakültesi

batlar, kıtlık, açlık ve beraberinde gelen salgın hastalıklar, dolayısıyla sağlık sorunları vb. birçok meseleyle de toplumları ve devletleri uzun süre etkilemeye devam eder. Bu etkiler, gerçekleştiği toplumun helakiyle sonlanabileceği gibi o toplumun yahut devletin siyasi, dini, askerî, ahlaki, hukuki, iktisadi, eğitim, sosyal, kültürel ve psikolojik olarak yıkıma uğramasına da sebep olabilmektedir. Ancak toplumlar, bu felaketlerin acısını ve zararını yardımlaşma ve dayanışma içerisine girerek her yönden birbirlerinin yararlarını sarmaları suretiyle azaltabilirler.

İnsanlar, nükleer silahlanma, kirlilik, ozon tabakasına zarar veren sera gazı içeren maddelerin yaygın kullanımı vb. gibi somut nedenler yahut tanrının gazabını üzerlerine çekmeye neden olacak kadar aşırı zulüm ve isyanlarıyla hava olaylarının felaketine sebep olma ihtimalleri hariç hava olaylarının yönlendiricisi değil bu hava olaylarının felaketinden etkilenen pozisyonda bulunmaktadır. Ancak bütün bunlara rağmen insanlar, sel baskını, dolu, heyelan, volkanik patlama, tsunami ve çığ tehlikesi gibi vb. tehlikelerin buldukları yerlerde değil de uygun yerlerde mesken ve şehirler kurmaları, ortadan kaldırmaya güç yetiremedikleri hava olaylarının felaketlerinden daha az zararla kurtulmalarını sağlayacaktır. Aksi taktirde tarihte de görüldüğü üzere bu tür tehlikelerin bulunduğu mekanlarda defalarca gerçekleşen maddi ve manevi zararların kurbanı olacaklardır. Zira ilahi fermanda işaret edildiği üzere; “*Size isabet eden sıkıntı ve musibetler kendi elinizle yaptığımız (yanlış işler) yüzündendir. Üstelik (Cenab-ı Hakk hatalarımızın) birçoğunu da affetmektedir.*” (Şûrâ Suresi, 30. ayet) hükmünün davetçisi olarak görüleceklerdir.

KAYNAKÇA

1. Fayda, Mustafa (1993); “Cennetü'l-Muallâ”, *DİA*, İstanbul: TDV Yay. 7: 387-388.
2. İbnü'l-Esîr, Ebü'l-Hasen İzzüddîn Ali. (1987). *el-Kâmil fi't-târîh Tercümesi*. (Çev.: M. Beşir Eryarsoy-Ahmed Ağırakça). İstanbul: Bahar Yayınları.
3. İbn Kesir, Ebü'l-Fidâ İmâdüddîn İsmâîl. (ts.). *el-Bidâye ve'n-Nihâye*. (Çev.: Mehmet Keskin). Ankara: Çağrı Yayınları.
4. Abdullah-Ahmet Akgül Meali: <http://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=42&ayet=30> (16,01,2020).